

Adelsrecht op de drempel van de 21ste eeuw, Repliek op de reactie van Westerouen van Meeteren

Citation for published version (APA):

de Groot, G. R. (2002). Adelsrecht op de drempel van de 21ste eeuw, Repliek op de reactie van Westerouen van Meeteren. *De Nederlandsche Leeuw*, 63-64.

Document status and date:

Published: 01/01/2002

Document Version:

Publisher's PDF, also known as Version of record

Please check the document version of this publication:

- A submitted manuscript is the version of the article upon submission and before peer-review. There can be important differences between the submitted version and the official published version of record. People interested in the research are advised to contact the author for the final version of the publication, or visit the DOI to the publisher's website.
- The final author version and the galley proof are versions of the publication after peer review.
- The final published version features the final layout of the paper including the volume, issue and page numbers.

[Link to publication](#)

General rights

Copyright and moral rights for the publications made accessible in the public portal are retained by the authors and/or other copyright owners and it is a condition of accessing publications that users recognise and abide by the legal requirements associated with these rights.

- Users may download and print one copy of any publication from the public portal for the purpose of private study or research.
- You may not further distribute the material or use it for any profit-making activity or commercial gain
- You may freely distribute the URL identifying the publication in the public portal.

If the publication is distributed under the terms of Article 25fa of the Dutch Copyright Act, indicated by the "Taverne" license above, please follow below link for the End User Agreement:

www.umlib.nl/taverne-license

Take down policy

If you believe that this document breaches copyright please contact us at:

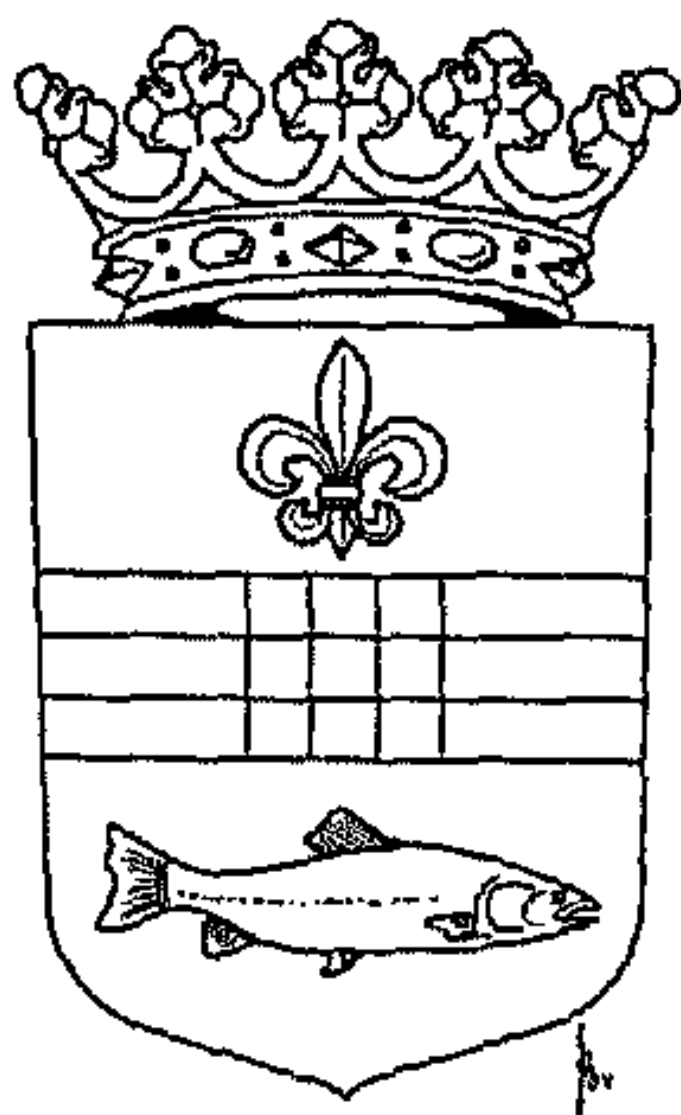
repository@maastrichtuniversity.nl

providing details and we will investigate your claim.

Download date: 04 May. 2023

lelie als voornaamste element uit het bovenste deel van het schild, op dezelfde plaats in het nieuwe wapen gezet, evenals de gouden zalm, die omgewend bleef.

Hasselt en Genemuiden voerden, als oude stadjes, beide een vijfbladige kroon op het schild en als schildhouders respectievelijk St. Stefanus en een oprijzende geharnaste man. Zwartsluis voerde geen kroon en schildhouders. Het wapen van Zwartewaterland is als herinnering aan de beide steden gedekt met een vijfbladige kroon, maar van schildhouders is bewust afgezien.

Bij Koninklijk Besluit van 21 september 2000, nr. 00.004220 werd het wapen reeds op 21 september 2000 verleend aan de op 1 januari 2001 op te richten gemeente Zwartewaterland, na intensief overleg tussen de drie oude gemeentebesturen en de Hoge Raad van Adel. Het nieuwe wapen wordt omschreven als: In azuur een dwarsbalk, gedeeld in drieën; a en c doorsneden van drie stukken, zilver, keel en zilver; b in drie rijen van elk drie stukken geschaakt van keel en zilver; de dwarsbalk vergezeld boven van een lelie en beneden van een omgewende zalm, beide van goud; het schild gedekt met een gouden kroon van vijf bladeren.

Drs. J.F. VAN HEIJNINGEN

REACTIES, AANVULLINGEN EN VERBETERINGEN

Adelsrecht op de drempel van de 21ste eeuw

(De Ned. Leeuw 118 (2001), kol. 501-509, 663-664)

De reactie van de heer Westerouen van Meeteren geeft me de gelegenheid om een aantal standpunten die ik heb ingenomen in dit Tijdschrift nog eens te verduidelijken. Allereerst is het echter op zijn plaats om aan te geven, dat ik inderdaad geen kennis had genomen van het opstel van Westerouen van Meeteren over 'De vrouw in het Nederlandse en Spaanse adelsrecht' (jaargang 116 (1999), kol. 372-377 met vervolg daarop in 118 (2001), kol. 87-88). Wel was ik op de hoogte van de adelsrechtelijke discussies in Spanje zelf. Intussen heb ik echter kennis genomen van de lezenswaardige beschouwingen van Westerouen van Meeteren, alsmede van de beslissing van het Europese Hof voor de Rechten van de Mens van 28 oktober 1999 (in re: Pilar de la Cierva Osorio de Moscoso e.a.).

Met Westerouen van Meeteren ben ik van mening, dat het handhaven van adel als historisch rechtsinstituut ook in het perspectief van het Europees Verdrag voor de Rechten van de Mens (EVRM) toelaatbaar is, ook als de regels met betrekking tot de verwerving van adeldom mannen en vrouwen verschillend behandelen. Ook minister Dales was die mening toegedaan. Zij was derhalve tegen 'modernisering' van het adelsrecht door mannen en vrouwen gelijk te behandelen, adoptiefkinderen adeldom toe te kennen en buiten huwelijk geboren kinderen van adellijke mannen adeldom te laten verwerven, mits ze de familienaam van de adellijke vader dragen.

Het huidige Nederlandse adelsrecht is echter geen historisch instituut meer (anders dan kennelijk het Spaanse recht met betrekking tot de verwerving van titels). Er is bij de totstandkoming van de Wet op de adeldom gesleuteld aan de verwervingsgronden. Adoptiefkinderen en buiten huwelijk geboren kinderen van een adellijke man kunnen nu ook adeldom verwerven. Ik gun dat deze groepen van harte, maar beklemtoon dat nu het parlement A heeft gezegd, ook het B moet worden uit-

gesproken: vrouwen dienen ook in het adelsrecht precies zo te worden behandeld als mannen. Anders is het nieuwe, contemporaine adelsrecht ongeloofwaardig. Dat de erfelijkheid van titels en predikaten daardoor wordt verdubbeld en zulks bij de man in de straat mogelijk lachwekkend overkomt, moge waar zijn. Erger zou ik het echter vinden als de man in de straat het gevoel krijgt dat fundamentele rechtsbeginselen van onze maatschappij niet voor een modern adelsrecht gelden.

In mijn opstel heb ik twijfels geuit over het feit of ons nieuwe adelsrecht in overeenstemming is met het EVRM. Het is wellicht zo, dat het in het licht van de beslissing over het Spaanse adelsrecht minder waarschijnlijk is, dat het Hof in Straatsburg de staf over het Nederlandse adelsrecht breekt. Straatsburg is inderdaad terughoudend, hetgeen onlangs ook bleek in een beslissing van 27 april 2000 over de in art. 5 Burgerlijk Wetboek nog steeds bestaande prioriteit van de geslachtsnaam van de vader indien vader en moeder van een kind geen beslissing hebben genomen over de geslachtsnaam van hun kinderen (Europees Hof voor de Rechten van de Mens, application 42973/98, in re: Bijleveld). Wat betreft het adelsrecht stelt het Hof dat het enkele bezit of niet-bezit van adeldom 'ratione materiae' buiten de rechten en vrijheden valt die door het EVRM en bijbehorende protocollen worden beschermd. Het Hof zegt mijns inziens, overigens niet uitdrukkelijk dat een geheel apart staand en tot de geschiedenis behorend adelsrecht weldegelijk een volgorde van aanspraak op erfopvolging op grond van geslacht mag handhaven. De boodschap van het Hof is uitsluitend dat 'zuivere' adelskwesies niet op het bord van het Hof horen.

De terughoudende attitude van Straatsburg is echter geen reden om te concluderen, dat de nationale regels dus in orde zijn. In de eerste plaats is het EVRM niet het enige internationale juridische document dat gelijke behandeling van mannen en vrouwen voorschrijft (zie bijvoorbeeld ook art. 26 Verdrag Burgerlijke en Politieke Rechten). Bovendien wordt de gelijke behandeling van mannen en vrouwen ook voorgeschreven door art. 1 van de Nederlandse Grondwet, dat onderstreept dat allen die zich in Nederland bevinden, in gelijke gevallen gelijk moeten worden behandeld en dat discriminatie wegens onder meer geslacht verbiedt. Weliswaar mag de Nederlandse rechter niet toetsen of een wettelijke bepaling in overeenstemming met de Grondwet is, maar art. 1 moet door onze volksvertegenwoordigers echter wel worden gevolgd bij het maken van wetten. Dat gegeven impliceert, dat telkens weer aan de orde moet worden gesteld dat art. 5 BW en het Nederlandse adelsrecht vrouwen discrimineren.

Ik hoop met betrekking tot art. 5 BW, dat de resultaten van de enkele jaren geleden toegezegde evaluatie van de werking van het nieuwe naamrecht er toe leiden, dat het discriminerende karakter van de prioriteit van de geslachtsnaam van de vader in ons parlement weer aan de orde wordt gesteld. Voor een discussie over de verwerkelijking van de emancipatie van de vrouw in het adelsrecht is de behandeling van het initiatief-wetsontwerp 27 074 (ingediend door de kamerleden Van Wijmen en Ross-van Dorp) een goede gelegenheid.

Het is derhalve in deze derhalve niet "Straatsburg locuta, causa finita". Straatsburg heeft 'ratione materiae' niet willen spreken. Het woord is derhalve aan onze wetgever.

Prof. Mr. GERARD-RENÉ DE GROOT

